

Nancy Blaker
Monique Bruinsma
Rein Halbersma
Dagmar Postema

Explosieve handel

Dadertypen en aanpak van
economische vuurwerkcriminaliteit

In opdracht van het Wetenschappelijk
Onderzoek- en Datacentrum (WODC)

mei 2025

Eindredactie

Atlas Research
Capital C, 4^e etage
Weesperplein 4a
1018 XA Amsterdam
020 2371400
info@atlasresearch.nl
www.atlasresearch.nl

© Atlas Research, Amsterdam, 2025

In opdracht van het Wetenschappelijk
Onderzoek- en Datacentrum (WODC)

Foto: Robin van Lonkhuijsen, ANP

Samenvatting

Het gebruik van professioneel vuurwerk is voor consumenten verboden. Desondanks wordt regelmatig gebruikgemaakt van professioneel vuurwerk door consumenten, bijvoorbeeld rondom de jaarwisseling of bij sportevenementen, waarbij het vuurwerk overlast veroorzaakt en een groot veiligheidsrisico vormt. Verder neemt het aantal aanslagen waarbij professioneel vuurwerk als explosief wordt ingezet de afgelopen jaren sterk toe. Voordat het vuurwerk bij deze eindgebruikers terechtkomt, heeft het een lange weg afgelegd vanuit het buitenland naar de illegale handel in zwaar vuurwerk binnen Nederland.

De personen die betrokken zijn bij deze handel vormen de focus van dit onderzoek naar economische vuurwerkcriminaliteit. Onder professioneel vuurwerk valt momenteel al het vuurwerk met de categorie F4 en F3 van de Europese Pyrorichtlijn. Daarnaast valt F2-vuurwerk onder professioneel vuurwerk als dit niet in de Regeling aanwijzing consumenten- en theatervuurwerk (RACT) als consumentenvuurwerk wordt aangemerkt.

Het onderzoek geeft verder inzicht in welke interventies voor het tegengaan van economische vuurwerkcriminaliteit effectief (kunnen) zijn, toegespitst op specifieke daderprofielen. In dit onderzoek wordt speciale aandacht besteed aan jeugdige daders in de leeftijd tot 23 jaar, mede vanuit de wens om scherper te krijgen wat de instroom en doorgroei van jongeren in deze criminele wereld kan voorkomen.

Het onderzoek kent op grond van het voorgaande de volgende twee doelen:

1. Het vergroten van het inzicht in de verschillende typen daders van economische vuurwerkcriminaliteit.
2. Het vergroten van het inzicht in de bedoelde/onbedoelde effecten van straffen/interventies, zowel repressief als preventief en gespecificeerd naar typen daders.

Om deze doelstelling te bereiken, vindt dataverzameling en duiding plaats langs de volgende paden:

1. Deskresearch;
2. Interviews:
 - a. Individuele interviews over casuïstiek;

- b. Groepsinterviews met juridische experts en gedragsdeskundigen;
3. Jurisprudentieonderzoek;
4. Secundaire (politie)dossieranalyse;
5. Economische analyse van de markt en het gedrag inzake economische vuurwerk-criminaliteit.

Huidige kennis en stand van zaken economische vuurwerkcriminaliteit

Uit statistieken over economische vuurwerkcriminaliteit blijkt onder andere dat het aantal minderjarigen dat een Halt-straf heeft afgerond voor lichte vuurwerkovertreden momenteel lager is dan tien jaar geleden. Tegelijkertijd leeft de zorg dat jongeren steeds vaker betrokken raken bij de handel in zwaar professioneel vuurwerk. Hier zijn momenteel echter geen harde cijfers aan te verbinden. Uit onderzoek blijkt dat verdachten binnen de vuurwerkcriminaliteit vooral jonge mannen zijn, die op relatief jonge leeftijd hun criminele loopbaan beginnen. De handel in illegaal vuurwerk is nauw verbonden met georganiseerde criminaliteit. Via internationale smokkelroutes komt het vuurwerk Nederland binnen, waarna jongeren vervolgens een rol kunnen spelen in de distributie. Binnen deze netwerken worden verschillende functies onderscheiden, variërend van internationale groothandelaren tot kleine handelaren en eindgebruikers.

Belangrijke motieven voor deelname aan vuurwerkcriminaliteit lijken te zijn: financieel gewin, spanning zoeken, groepsdruk en een fascinatie voor vuurwerk. De lage pakkans en de beperkte aandacht voor de veiligheidsrisico's van zwaar vuurwerk maken de handel mogelijk extra aantrekkelijk. De taskforce vuurwerkcriminaliteit focust op het verstoren van handel via sociale media en samenwerking over de landsgrenzen heen. De hoeveelheid in beslag genomen vuurwerk vertoont schommelingen, met pieken tijdens de coronajaren, een daling in 2023 en opnieuw een stijging in 2024. De opsporing ondervindt verschillende knelpunten, zoals beperkte internationale samenwerking, verschillen in wetgeving tussen EU-lidstaten, de vervlechting van legale en illegale handel en de uitdagingen van digitale opsporing.

Voor de strafmaat bij economische vuurwerkcriminaliteit heeft het Openbaar Ministerie een richtlijn opgesteld, waarin de straf afhankelijk is van het soort en de hoeveelheid vuurwerk. Onderzoek naar zwaardere strafzaken tussen 2012 en 2020 laat zien dat daders in die periode meestal een (combinatie van) gevangenisstraf en taakstraf kregen opgelegd, terwijl geldboetes zelden werden opgelegd. Naast strafrechtelijke maatregelen zijn er ook bestuurlijke en preventieve interventies, zoals woningontruimingen, dwangsommen en

voorlichtingscampagnes. Structureel onderzoek naar de effectiviteit van deze interventies is echter beperkt beschikbaar.

Dadertypen in de economische vuurwerkcriminaliteit

Dit rapport gaat dieper in op de vier dadertypen die in een recent fenomeenbeeld van de politie aan het licht kwamen, namelijk de internationale handelaren van niveau 1, de nationale groothandelaren van niveau 2, de tussenhandelaren van niveau 3 en de kleinhandelaren en eindgebruikers van niveau 4. Er zijn verdiepende interviews gehouden met vijf personen met zicht op vuurwerkhandelaren op deze verschillende niveaus, waaronder rechercheurs en jongerenwerkers.

De indeling van economische vuurwerkcriminaliteit in de vier daderniveaus was voor de respondenten herkenbaar. De geografische reikwijdte van de illegale handel (internationaal, nationaal, regionaal en lokaal) was voor hen een belangrijk onderscheidend element van de dadertypen, waar zij ook casussen aan konden koppelen.

Hoewel op basis van de input van vijf respondenten geen algemene conclusies kunnen worden getrokken, kan wel worden vastgesteld dat de door hen genoemde voorbeelden betrekking hadden op daders die momenteel weinig hinder lijken te ondervinden van de bestaande aanpak. De achterliggende redenen hiervoor zijn divers. Bij lokaal opererende daders van niveau 4 wordt vooral gewezen op minderjarigen die een geringe pakkans ervaren en op zoek zijn naar spanning. Bij de regionale tussenhandelaren van niveau 3 spelen financiële motieven een belangrijke rol, gecombineerd met een veronderstelde beperkte afschrikkende werking van sancties. De nationaal opererende (volwassen) handelaren van niveau 2 zijn volgens de respondenten doorgaans verbonden met zware georganiseerde (drugsgelateerde) criminaliteit, waardoor het enkel bestrijden van de illegale vuurwerkhandel als weinig effectief wordt gezien. De internationale handelaren lijken vooral in de illegale vuurwerkhandel te zitten vanuit een passie voor vuurwerk en zijn moeilijk te raken door hun verwevenheid met legale structuren en zware criminele netwerken.

Naast deze indeling in vier niveaus zijn personen in een meer faciliterende rol bij alle dadertypen aangehaakt, met zeer uiteenlopende profielen. Van jonge koeriers die zich voor geld en status op pad laten sturen met zwaar vuurwerk door criminelen hoger in de piramide, tot een vader die zelf vuurwerk inkoopt en opslaat voor de vuurwerkhandel van zijn minderjarige zoon.

Inzichten uit het jurisprudentieonderzoek

Voor dit onderzoek is een selectie gemaakt van 144 gepubliceerde uitspraken op rechtpraak.nl, waarin een dader veroordeeld werd voor economische vuurwerkcriminaliteit. Er werd een analyse gemaakt van de rechtszaken per leeftijdsgroep (minderjarigen, jongvolwassenen, en volwassenen van 23 jaar en ouder), en daarnaast werden alle personen die opgepakt waren bij een pseudokoop nader bekeken.

Uit de acht rechtszaken met minderjarige daders bleek dat een deel van deze groep betrokken was bij zwaardere zaken met (zeer) grote hoeveelheden professioneel vuurwerk. Dit bevestigt het beeld dat betrokkenheid bij zwaardere economische vuurwerkcriminaliteit al op zeer jonge leeftijd voorkomt. Bij deze zwaardere zaken was opvallend dat er regelmatig oudere medeverdachten betrokken waren. Bij de lichtere zaken onder minderjarigen waren er juist geen medeverdachten of waren er medeverdachten van vergelijkbare leeftijd. Het netwerk van minderjarigen speelt dus vermoedelijk een prominente rol bij de zwaardere zaken. Verder wordt in de zaken met minderjarigen veelal benadrukt door de rechter of het OM dat sprake is van jongeren die speciale zorg of begeleiding nodig hebben.

Er kwamen 42 jongvolwassen daders van 18 t/m 22 jaar voor in de selectie van 144 gepubliceerde rechtszaken. Hierin komt een aantal motivaties voorbij voor betrokkenheid met economische vuurwerkcriminaliteit, waaronder financieel gewin, sensatie zoeken, impulsiviteit en in een paar gevallen een interesse in vuurwerk. Het algemene beeld van de strafoplegging van jongvolwassenen is dat er voornamelijk voorwaardelijke gevangenisstraffen en/of taakstraffen worden opgelegd en slechts in een enkel geval een (voorwaardelijke) geldboete.

Verder kwamen er 79 volwassenen daders van 23 jaar en ouder voor in de 144 rechtszaken. Bij deze groep valt op dat er regelmatig meer grootschalige en professionele werkwijzen voorbijkomen (opslag in loodsen, import uit het buitenland). Onder deze volwassen daders wordt financieel gewin regelmatig genoemd als motivatie en zijn meerdere voorbeelden te zien van langere onvoorwaardelijke gevangenisstraffen van bijvoorbeeld twaalf, vijftien, of achttien maanden. Daarnaast is er een groep volwassenen waarbij een interesse in (of passie voor) vuurwerk genoemd wordt als beweegreden. Hiervan zijn meerdere voorbeelden waarbij een onvoorwaardelijke gevangenisstraf wordt geëist (gezien de soms zeer grote hoeveelheden zwaar vuurwerk), maar de rechter stelt dat een voorwaardelijke gevangenisstraf met proeftijd volstaat.

Als laatste is een groep van 24 daders uitgelicht (van alle leeftijden) die gepakt zijn bij een pseudokoop en mogelijk in de dadercategorie tussenhandelaar vallen (niveau 3). Opvallend bij deze groep is dat een relatief groot deel jonger is dan 23 jaar en dat financieel gewin vaak als motivatie genoemd wordt in de uitspraak. Deze daders kregen allen een taakstraf opgelegd, eventueel in combinatie met een (deels on-)voorwaardelijke gevangenisstraf. In een aantal gevallen werden de daders ook financieel geraakt, bijvoorbeeld met een geldboete (twee gevallen) of met het verbeurdverklaren van geldbedragen die aantoonbaar verdiend waren met de vuurwerkhandel (drie gevallen).

Inzichten uit de secundaire (politie-)dossieranalyse

In eerder intern onderzoek onder begeleiding van de politie is informatie over economische vuurwerkzaken verzameld. Voor het huidige onderzoek zijn deze gegevens uit politiedossiers aangevuld met justitiële gegevens uit de OBJD (Onderzoek- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie). Voor 51 verdachten kon data vanuit de OBJD gekoppeld worden aan de data uit de politiedossiers.

Opvallend was dat een interesse in vuurwerk, eventueel in combinatie met financieel gewin, bij bijna de helft van alle verdachten een rol leek te spelen. Daarnaast was bij bijna een derde een indicatie van financiële problemen en was iets meer dan een vijfde werkloos. De personen met een interesse in vuurwerk die zelf ook eindgebruiker zijn, waren regelmatig betrokken bij grote hoeveelheden vuurwerk van meer dan 250 kg of zelfs meer dan 1.000 kg. Het patroon van bestraffing kwam overeen met het beeld uit het jurisprudentieonderzoek – de meeste verdachten werden veroordeeld tot een werkstraf, al dan niet in combinatie met een (on)voorwaardelijke vrijheidsstraf. Geldboetes kwamen bij slechts enkele gevallen voor.

Om een beeld te krijgen van personen die op jonge leeftijd in aanraking komen met economische vuurwerkcriminaliteit zijn de negen minderjarigen verdachten in de data nader bekeken. Opvallend hierbij was dat de meeste minderjarigen een interesse in vuurwerk hadden en meer vanuit impulsiviteit leken te handelen, maar dat er ook een voorbeeld bij zat van een minderjarige die op meer gecalculerde wijze leek te handelen en samen met een ander persoon betrokken was bij een grote hoeveelheid professioneel vuurwerk.

Van alle 51 verdachten in het onderzoek waren de meesten niet eerder veroordeeld voor een vuurwerkdelict. Bij vier verdachten was wel sprake van recidive – deze hadden allen een gevarieerd patroon aan antecedenten, waar naast eerdere vuurwerkdelicten ook onder andere diefstal, vernieling en geweldsdelicten in voor kwamen. Er lijkt bij deze vuurwerk-

recidivisten dus sprake van algemeen crimineel gedrag en er zijn geen indicaties voor doorgroei vanuit vuurwerk gevonden. Dit betekent overigens niet dat doorgroei vanuit vuurwerkdelicten naar zwaardere criminaliteit niet voorkomt – ze komen alleen niet in deze dossiers voor.

Als laatste is gekeken naar aandachtsvestiging van de opsporingsdiensten op verdachten die mogelijk betrokken zijn bij zwaardere criminaliteit met een zogeheten Summ-IT-registratie. Hierbij valt op dat bij bijna de helft van de verdachten sprake is van mogelijke betrokkenheid bij andere zware vormen van financieel gemotiveerde misdaad, zoals de handel in drugs of witwassen.

Experts over effecten van interventies

Er is met negen experts gesproken over de effectiviteit van bestaande interventies tegen economische vuurwerkcriminaliteit. Uit de gesprekken bleek dat de effecten van straffen en interventies verschillen per dadertype. Voor jonge lokale kleinhandelaren (niveau 4) zijn de bestaande interventies relatief intensief en op gedragsverandering gericht, mede via ouderbetrokkenheid, Halt-verwijzingen en de Raad voor de Kinderbescherming. De regionale tussenhandelaren (niveau 3) worden voornamelijk aangepakt via pseudokopen, maar de reikwijdte en impact hiervan blijven grotendeels onbekend. Voor nationale (niveau 2) en internationale (niveau 1) groothandelaren is de huidige aanpak volgens de experts nauwelijks afschrikwekkend; zij zijn vaak ongevoelig voor straffen vanwege hun verwevenheid met bredere criminele circuits en de relatief lage straffen voor illegale vuurwerkhandel ten opzichte van bijvoorbeeld de handel in drugs.

Daarnaast is volgens experts meer maatwerk essentieel voor het versterken van de interventies: interventies moeten beter aansluiten bij de motivatie en context van daders. Experts pleiten voor de ontwikkeling van specifieke taak- of leerstraffen gericht op het gevaar van vuurwerk, een actievere inzet op boetes en afroeping van crimineel vermogen en het beter benutten van de maatregel kostenverhaal bij inbeslagname en vernietiging van vuurwerk.

De experts signaleren verder dat de onderschatting van het gevaar van zwaar vuurwerk wijdverspreid blijft, dat bekende criminele netwerken niet voldoende worden ontmanteld en dat er online veel criminele activiteit is waar opsporing niet voldoende op ingericht is. Deze risico's vragen volgens de experts om aanvullende interventies buiten het strafrecht om, zoals publieke bewustwordingscampagnes en structurele investeringen in digitale opsporing.

Samengenomen stellen de experts dat de huidige aanpak effectieve elementen bevat, maar dat structurele versterking nodig is. Vooral gerichte maatwerkinterventies, het financieel raken van daders, betere aandacht voor de groeiende online handel en stevigere inzet op de top van de vuurwerkcriminaliteit zijn noodzakelijk om daadwerkelijke gedragsverandering en terugdringing van illegale handel te bereiken. Een algemeen probleem bij het inzetten van effectievere interventies is echter de beperkte capaciteit om deze te realiseren.

Een economische markt- en gedragsanalyse van economische vuurwerkcriminaliteit

Eerder economisch onderzoek stelt dat een verbod op een product met schadelijke kenmerken leidt tot hogere maatschappelijke welvaart als de reductie in maatschappelijke schade groter is dan de stijging in de illegale marktomzet door het prijsopdrijvende effect van handhaving. Dat is met name het geval als de maatschappelijke waarde zeer gering is ten opzichte van de private waarde van consumptie en de vraag naar het illegale product niet al te inelastisch is. Een inelastische vraag wil zeggen dat een prijsverhoging niet de illegale marktomzet te veel doet stijgen. Deze economische principes zijn in dit rapport toegepast op de illegale vuurwerkmarkt.

We extrapoleerden voor de economische markt- en gedragsanalyse in ons rapport indicatieve schattingen uit eerder onderzoek over de maatschappelijke kosten en prijselasticiteit van legaal consumentenvuurwerk naar de potentiële maatschappelijke kosten en prijselasticiteit van illegaal professioneel vuurwerk. We schatten in dat de vraag naar alle categorieën vuurwerk inelastisch is en dat de maatschappelijke waarde van alle voor consumenten verboden soorten vuurwerk negatief is.

Op basis van deze inschattingen is het huidige consumentenverbod op professioneel F4-vuurwerk vanuit welvaartsperspectief optimaal. Het huidige verbod op de knallers en vuurpijlen uit het professionele F2-vuurwerk daarentegen heeft niet vanzelfsprekend geleid tot hogere maatschappelijke welvaart. Zonder nader kostenonderzoek is dit geen uitgemaakte zaak: de balans zou naar beide kanten kunnen doorslaan.

Tot slot kan een verbod op al het F2-vuurwerk het handhaven van het verbod op professioneel vuurwerk eenvoudiger (elke knal is verboden) en goedkoper maken en kan de maatschappelijke welvaart in zijn totaliteit stijgen. We kunnen dit echter niet met zekerheid stellen zonder een betere inschatting van de maatschappelijke waarde en de prijselasticiteit van de diverse soorten vuurwerk. Een eventuele toekomstige MKBA zou deze inzichten kunnen verschaffen.

Verder relateerden we de gerapporteerde omzetten en winstmarges van de verschillende typen daders aan de hoeveelheden inbeslaggenomen vuurwerk en de bijbehorende strafmaten. In de groothandel wordt per handelaar minimaal ruim een ton tot enkele miljoenen euro's per jaar winst gemaakt, terwijl de jaarlijkse winst in de tussenhandel hooguit een paar duizend euro bedraagt en in de kleinhandel enkele honderden euro's. De totale jaarlijkse marktomzet ligt vermoedelijk tussen de 150 miljoen en 216 miljoen euro.

Zelfs in 2022, toen er een recordhoeveelheid van 684 ton illegaal vuurwerk in beslag werd genomen, lag de pakkans per kilogram voor de groothandel vermoedelijk tussen de 4% en 6%. Voor de tussenhandel en kleinhandel schatten we op grond van de statistieken over het aantal zaken ten opzichte van het vermoedelijke aantal handelaren de pakkans in op tussen de 1% en 3%. De verwachte equivalente geldboetes (pakkans maal maximale strafmaat) zijn flink lager dan de jaarwinsten die tussenhandelaren volgens onze inschattingen maken. De combinatie van pakkansen en de strafmaten zouden minimaal drie tot vijf keer zo hoog moeten worden om een afschrikwekkend effect te bewerkstelligen.

Voor de bovenste twee lagen van de groothandel zijn de Richtlijnen voor strafvordering vuurwerkdelen niet van toepassing, omdat vanwege de ondermijnende criminaliteit maatwerk geboden is. Aangezien de winsten daar in de tonnen of miljoenen euro's per jaar kunnen lopen, lijkt een afschrikwekkend effect enkel met lange gevangenisstraffen niet te realiseren; zelfs niet als de pakkansen fors omhooggaan. Effectiever lijken in dat geval ontnemingsprocedures van alle wederrechtelijke voordelen en het onverklaarde vermogen dat bij de betreffende groothandelaren wordt aangetroffen.

Vuurwerkverbod

Een "interventie" die mogelijk in de nabije toekomst plaats gaat vinden, is een algeheel vuurwerkverbod voor particulieren, met uitzondering van F1-vuurwerk. De gevolgen van deze interventie zijn groot voor de legale vuurwerkhandelaren in Nederland, maar hebben mogelijk ook een effect op de handelaren die actief zijn op de illegale vuurwerkmarkt. In hoofdstuk 8 zijn de mogelijke maatschappelijke kosten en baten besproken van een vuurwerkverbod. In een hypothetische wereld waarin professioneel vuurwerk niet door consumenten wordt misbruikt, zouden de maatschappelijke baten van een verbod op al het F2-vuurwerk lager zijn dan de maatschappelijke kosten van zo'n verbod. Aangezien er wel degelijk professioneel vuurwerk in omloop is onder consumenten, kan een verbod op al het F2-vuurwerk het handhaven van het verbod op professioneel vuurwerk eenvoudiger (elke knal is verboden) en goedkoper maken. We kunnen echter niet met zekerheid stellen of de maatschappelijke welvaart gaat stijgen bij een verbod op al het F2-vuurwerk zonder

een nader onderzoek naar de maatschappelijke waarde en de prijselasticiteit van de diverse soorten vuurwerk. Een eventuele toekomstige MKBA zou deze inzichten kunnen verschaffen.

Conclusies

De verschillende deelonderzoeken geven een beeld van de personen die actief zijn in de economische vuurwerkcriminaliteit en van welke interventies toegepast kunnen worden. Het eerste doel van dit onderzoek was om de verschillende dadertypen van economische vuurwerkcriminaliteit te onderscheiden en uit te zoeken wat de motieven zijn van deze daders. De daders kunnen worden ingedeeld in de categorieën internationale groothandelaren (niveau 1), de nationale groothandelaren (niveau 2), de regionale tussenhandelaren (niveau 3) en de lokale kleinhandelaren en eindgebruikers (niveau 4). Deze dadertypen onderscheiden zich in de reikwijdte en omvang van hun handel. De belangrijkste kenmerken van deze daders zijn samengevat in Tabel 1.

Tabel 1. Overzicht van de dadertypen en hun kenmerken

Dadertype	Aantal daders in NL	Kenmerken	Geschatte jaarwinst per dader (marge)
1. Internationale groothandelaren	5-10	Laat zelf vuurwerk maken Internationale contacten In staat om geld wit te wassen Vaak eigen bedrijf in Duitsland Eigen opslaglocaties buiten NL	€4,5-13 miljoen (30%)
2. Nationale groot-handelaren	Tientallen	Direct contact met de top Eigen opslaglocaties in Nederland Chauffeurs in dienst	€120.000+ (100-240%)
3. Regionale tussen-handelaren	Paar duizend	Geen direct contact met de top Kleine opslaglocatie thuis of in garage Transporteren en verkopen zelf	€1.000-2.300 (34-55%)
4. Lokale kleinhande-laren en eindgebruikers	Tienduizenden	Scholieren en particulieren Opslag onder het bed en in de schuur	€300-1.000 (33%)

Naast bovenstaande dadertypen zijn er op alle niveaus daders facilitair aangehaakt, zoals koeriers die in opdracht van niveau 2 vuurwerk vervoeren. Veelvoorkomende motivaties voor betrokkenheid bij economische vuurwerkcriminaliteit zijn financieel gewin en een interesse in vuurwerk. Daarnaast zijn spanning zoeken, impulsiviteit, sociale status, en een vriendendienst willen doen beweegredenen. Bij de absolute top speelt een passie voor vuurwerk een prominente rol, maar ook bij de andere dadertypen kan een interesse in

vuurwerk een rol spelen. De daders van niveau 3 en 4 handelen vaak vanuit opportunisme en financieel gewin.

Het tweede doel van het onderzoek betrof het in kaart brengen van interventies tegen economische vuurwerkcriminaliteit. Er zijn specifieke mogelijkheden en beperkingen per dadertype wat betreft opsporing, straffen en interventies (Tabel 2). Belangrijk om hierbij te benadrukken, is dat de bevindingen voor een belangrijk deel gebaseerd zijn op de ervaringen van de geïnterviewde experts. Er lijkt geen onderzoek te zijn dat specifiek de effectiviteit van alle verschillende opsporingsmethoden, straffen en interventies meet.

Tabel 2. Passende opsporingsmogelijkheden en interventies bij dadertypen

Dadertype	Passende opsporingsmogelijkheden en interventies
1. Internationale groothandelaren	Internationaal opsporingsonderzoek op netwerk Verstoren van netwerk door oppakken criminele relaties Financieel onderzoek op eventueel verweven legale bedrijven Afnemen vergunningen van eventuele legale vuurwerkpartners Invoering pyro-pass en controle op naleving
2. Nationale groothandelaren	(Inter)nationaal opsporingsonderzoek op netwerk Ontnemen verdiensten vanuit diverse soorten illegale handel Oppakken/dwarszitten leverancier (verstoren criminele relatie) Panden sluiten na vondsten
3. Regionale tussenhandelaren	Pseudokopen Onderzoeken in beslag genomen telefoon Digitale verkoop(kanalen) verstoren Ontnemen criminele verdiensten
4. Lokale kleinhandelaren en eindgebruikers	Huisbezoek en 'op maat zaak' door de Raad voor de Kinderbescherming Ouders betrekken Waarschuwen: gevaarzetting, negatieve gevolgen voor zichzelf

Handelingsperspectieven

In de bevindingen van dit onderzoek komt een aantal punten of aandachtsggebieden naar voren waarop actie ondernomen kan worden. Een algemeen knelpunt hierbij is dat er meer capaciteit nodig is dan nu in de praktijk beschikbaar is voor het effectief aanpakken van economische vuurwerkcriminaliteit. De belangrijkste handelingsperspectieven betreffen:

- Zorgen dat relevante informatie over verdachten van economische vuurwerkcriminaliteit beschikbaar is in de strafrechtketen zodat maatwerk effectief geboden kan worden. Bepaalde interventies en straffen passen beter bij bepaalde dadertypen,

maar dan moet wel duidelijk zijn (voor bijvoorbeeld de rechter) om wat voor deldertype het gaat.

- Meer inzetten op 1) het financieel raken van daders van economische vuurwerkcriminaliteit, 2) op het ontmantelen van criminele netwerken van daders en 3) op de digitale opsporing van de (groeierende) online vuurwerkhandel.
- Uitvoeren van empirisch onderzoek naar de effectiviteit van specifieke opsporingsmethoden, interventies, en straffen van economische vuurwerkcriminaliteit.
- Verdere inzet op bewustwording van de gevaren van zwaar professioneel vuurwerk. De opvatting “het is maar vuurwerk” heerst nog, en zorgt samen met een lage gepercipieerde pakkans dat de drempel om in de economische vuurwerkcriminaliteit te stappen laag is voor daders.